

Konceptualizacija unutarnjih previranja

Skračić-Pustaj, Noa

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:650035>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-11**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

Sveučilište Sjever

Završni rad br. 166/MED/2022

Konceptualizacija unutarnjih previranja

Noa Skračić-Pustaj, 1406/336

rujan 2022. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL Odjel za umjetničke studije

STUDIJ preddiplomski sveučilišni studij Medijski dizajn

PRISTUPNIK Noa Skračić-Pustaj

MATIČNI BROJ 1406/336

DATUM 31.8.2022.

KOLEGU Ilustracija

NASLOV RADA Konceptualizacija unutarnjih previranja

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU The conceptualization of internal turmoil

MENTOR Antun Franović

ZVANJE doc. art.

ČLANOVI POVJERENSTVA

1. izv. art. Iva Matija Bitanga
2. doc. art. Antun Franović - mentor
3. doc. art. Andro Guinio
4. doc.art.dr.sc. Mario Periša - zamjenski
- 5.

Zadatak završnog rada

BROJ 166/MED/2022

OPIS

Ovaj će rad prenijeti iskustvo pisanja te same izrade nekonvencionalne knjige. Uvidom u proces pisanja objasniti će se sama ideja i vizija knjige, od dnevnčkih zapisa u litarnom obliku te digitalizacije istih, preko ilustracije, do dizajna, odabira tipografije, odabira papira i korica, pa do tiska i uveza same knjige. Konceptualizacija unutarnjih previranja temelji se na dnevnčkim zapisima iz autoričinog života (2020.-2022.), u afirmativnom smislu, kakav je i sam ton rada. Ideju dopunjuje zrcalo koje simbolički prikazuje istinu, odnosno reflektira realnu sliku koja se postupno otkriva do kraja knjige, kao i životopisna ilustracija na suprotnoj strani.

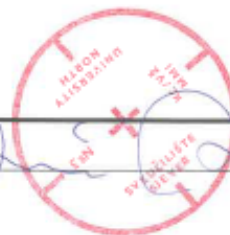
U radu je potrebno:

- Definirati koncept i sadržaj publikacije
- Artikulirati simboliku publikacije
- Osmisliti vizual i prijelom publikacije
- Opisati proces nastajanja publikacije

ZADATAK URUČEN 31.8.2022

POTPIS MENTORA

SVEUČILIŠTE
SIEVER

Sveučilište Sjever

Odjel za Medijski dizajn

Završni rad br. 166/MED/2022

Konceptualizacija unutarnjih previranja

Student

Noa Skračić-Pustaj, 1406/336

Mentor

Antun Franović, doc. art.

Koprivnica, rujan 2022.godine

Predgovor

„Umjetnikovo je da stvara, a ne da govori.“ Johann Wolfgang von Goethe

Sažetak

Ovaj će rad prenijeti iskustvo pisanja te same izrade nekonvencionalne knjige. Kroz proces objasniti će se sama ideja i vizija knjige, postupna razrada, od pisanja dnevničkih zapisa u analognoj verziji te digitalizacije istih, preko ilustracije, do dizajna, odabira tipografije, odabira papira i korica, te finalno tiska i uveza same knjige. Konceptualizacija unutarnjih previranja temelji se na ideji da se pomoću dnevničkih zapisa iz određenog razdoblja autoričinog života (2020.-2022.), putem psihološkog aspekta, odnosno retrospekcije, prikaže rast i razvoj prema pozitivnijem mijenju kroz sam pogled unazad. Ideju nadopunjuje zrcalo koje simbolički prikazuje istinu, odnosno reflektira realnu sliku koja se postupno otkriva do kraja knjige, kao i životopisna ilustracija na suprotnoj strani.

U ovom slučaju, dnevnički zapisi prožeti vlastitim iskustvom i doživljajem stvarnosti igraju veliku ulogu u samootkrivanju. Iz jednog aspekta psihoanaliza i retrospekcija donose svoje temelje u razmišljanju autorice, dok s druge strane sam čin dnevničkog zapisivanja oslobađa od razmišljanja.

Dnevnik je često kroz povijest prikazan kao čovjekov najbolji prijatelj. Cjelokupni pisani dio nas prolazi kroz faze: od najgorih, preko onih lošijih, do dobrih, te naposljetku do pozitivnih misli i događaja. Samo zrcalo reflektira svjetlo i svijet oko nas. Kao posljedica toga zrcalo simbolizira istinu i refleksiju onoga što istina jest, dok u duhovnom smislu označava svjesnost i mudrost. Knjige su poput zrcala, pomažu reflektirati ono što promatramo i znamo o svijetu u kojem živimo. Moćno je slušati ili čitati priču o nekome tko je sličan nama. Knjige nam pomažu, poput prozora u tuđa iskustva, razumjeti drugačije živote.

Ključne riječi: knjiga, zrcalo, dnevnički zapisi, ilustracija, dizajn, tipografija, papir, korice, psihoanaliza, simbolizam, konceptualizam

Summary

This paper conveys the experience of writing and putting together an unconventional book. The process explains the idea and vision of the book and its gradual elaboration, from digitizing analog diary entries, through illustration, design, typography, paper and cover selection, and finally printing and binding the book itself. The conceptualization of internal turmoil is based on the idea of showing a certain period of the author's life (2020-2022) through diary entries. These entries focus on the author's psychological growth and development through retrospect. The idea is complemented by a mirror that symbolically depicts the truth, but also reflects a realistic image that is gradually revealed by the end of the book, as well as a vivid illustration on the opposite side.

Diary entries imbued with one's own experience and experience of reality play a major role in self-discovery. Psychoanalysis and retrospect bring their foundations to the author's thinking. Moreover, the very act of diary writing liberates the author from getting lost in their own thoughts. Throughout history, the diary has often been portrayed as man's best friend. The diary entries follow the author's journey from a bad place to positive thoughts and events. The mirror, on the other hand, reflects light and the world around us. As a consequence, the mirror symbolizes truth and reflects the truth. In the spiritual sense, it signifies consciousness and wisdom. Books are like mirrors – they help us reflect on what we observe and know about the world we live in. When we listen to or read stories about people who live similar lives to us, that may be a powerful tool. Books are like windows into other people's experiences, and they help us understand lives that differ from our own.

Keywords: book, mirror, diary entries, illustration, design, typography, paper, covers, psychoanalysis, symbolism, conceptualism

Sadržaj

1.	Uvod	1
2.	Praktični dio.....	3
2.1.	Razvoj ideje.....	3
2.2.	Dnevnički zapisi.....	7
2.3.	Ilustracija.....	14
2.4.	Rupe u stranicama.....	17
2.5.	Zrcalo.....	19
2.6.	Inspiracija.....	21
3.	Zaključak.....	30
4.	Literatura.....	32
5.	Popis slika.....	33
6.	Prilozi.....	34

1. Uvod

„Knjige su jedinstvena prijenosna magija.”¹ U ovom će se završnom radu pisati o samoj ideji te o realizaciji knjige dnevnčkih zapisa sa zrcalom na kraju. Prvobitna ideja podrazumijevala je dva zrcala koja tvore beskonačnost, jedno razbijeno na prednjoj korici s unutrašnje strane i drugo cijelo zrcalo na stražnjoj korici s unutrašnje strane. Zbog samih zrcala svaka bi stranica imala rupu unutar sebe i pozitivne riječi sa strane cijelog zrcala te negativne sa strane razbijenog zrcala, na dnu stranice. Kako prvobitna ideja nije zvučala dovoljno kompleksno da bi bila završni rad, nastavila se razvijati u smjeru dužih i kompleksnijih tekstova, tj. dnevnčkih zapisa koji su se počeli oblikovati u knjigu. Zbog same količine teksta, izgubilo se razbijeno zrcalo s početka knjige. Ideja se nastavila razvijati u smjeru u kojem je fokus sada bio prebačen na tekstove, oni su sačinjavali srž knjige. Riječ je bila o pisanju dnevnčkih zapisa u razdoblju od 2020. do 2022. godine u bilježnici. Zapisi su kasnije pretipkani na računalo i posloženi u InDesign u obliku knjige uz potrebnu tipografiju. S vremenom je osmišljena i ilustracija koja otkriva svemir u glavi. Ilustracija se postupno otkriva u knjizi s lijeve strane, suprotno od ogledala. Najvažniji dio knjige zapravo tvore pravokutne rupe izrezane na svakoj stranici koje se postupno, tijekom listanja, povećavaju prema kraju knjige te otkrivaju zrcalo i cijeli odraz, isto kao i cijelu ilustraciju. Njihova prvobitna namjera bila je da amplificiraju, tj. povećavaju učinak teksta. Potraga za zrcalom počela je u mnogim stakloreznicama, a završila u Ikei, dok je traganje za vrstom papira za tisak završilo u dućanu Crescat, no na kraju je ipak donesena odluka za offsetni papir u tiskari. Najteže je bilo pronaći tiskaru koja bi bila voljna to izvesti, takav zahtjevniji rad tiskati u vrlo maloj nakladi na što je pristala tiskara Argenta. To je cjelokupni prikaz tehničke i praktične strane izrade knjige.

S druge strane, pri umjetničkom oblikovanju knjige inspiraciju su pružili mnogi drugi umjetnici, knjige neke samim nazivom ili tekstovima, a neke umjetničkim idejama i rješenjima unutar njih. Određene ideje proizišle su iz pjesma i plakata, pregledavanjem radova pojedinih ilustratora na Instagramu itd.

---

¹ Stephen King

Dnevnik je autorici poznat još od osnovnoškolskih dana kao bijeg od stvarnosti, kao prihvaćanje procesa rasta i razvoja, kao princip slaganja kockica u glavi, kao sredstvo utemeljenja realnosti. Nikada se nije bavila pisanjem, no to je oduvijek voljela raditi. Smatrala je lakšim sagledati sebe i događaje kada su na papiru, bez očekivanja ili ograničenja drugih. “Ono što govorim jest ono što – ja – govorim, a to postaje sasvim nešto drugo kada ti to kažeš.”²

Jednako se tako koristila i crtanjem kao procesom izbacivanja stvari iz glave. Makar preferira analogne tehnike, ovoga je puta riječ o digitalnom autoportretu s blagim izmjenama na simboličkoj razini. Svemir koji izlazi iz glave obuhvaća sve ono što se nalazi u njenoj glavi. Samootkrivanje se događa postupno, stoga se i ilustracija otkriva postupno. Tome pridonosi i zrcalo na kraju knjige koje simbolizira istinu. Kako se sve više približavamo kraju, sve više ga vidimo, odnosno sve više se odraz čitatelja ogleda u njemu. „Ne tražite istinu, samo se odrecite svojih mišljenja.“³ Sama realizacija pridonosi konceptu osvještavanja, odrastanja i mogućnosti introspekcije u cijelosti. Ne samo introspekcije nego i mogućnosti dijeljenja vlastitog iskustva tj. sjedinjavanjem i konfrontiranjem unutarnjeg i vanjskog svijeta. „Čovjek je najveći paradoks univerzuma do groteske.”⁴ Tu se isprepliću humanističke znanosti poput psihologije, filozofije i umjetnosti. „I sada, kao i ranije, i poslije, kao i sada, duša ostaje i ostati će zauvijek nedokučiva... zakoni za dušu nisu propisani, pa zato nisu propisani ni za umjetnost.” „Umjetnost je na neki način rad misli.” (Vygotsky, 1975.)

Kako biste bolje mogli razumjeti ovaj rad, važno je naglasiti da je proces stvaranja ovog dijela i psihoanalitičan. “Kao Haneken, mi shvaćamo umjetničko djelo kao „ukupnost estetskih znakova usmjerenih ka tome da izazovu u ljudima emocije”.” (Vygotsky, 1975.) Ovim radom ne samo da se postiže emocionalna reakcija na tekstove već sam čin osvještavanja se dokazuje zrcalom. „Estetski objekt... ističe svoj specifičan estetski karakter preko opažanja, osjećanja i mašte subjekta koji ga usvaja” (Vygotsky, 1975.) „...Neposredan, prijeko potreban zadatak estetike danas ne predstavljaju, dakako, metafizičke konstrukcije, nego podrobna i tanana psihološka analiza umjetnosti.” (Vygotsky, 1975.) K tomu možemo dodati i repetitivne citate koji svojim ritmom pridonose tekstu, poput repetitive u ciklusu života.

---

² Hrvoje Skračić

³ Majstor japanskog Zena

⁴ Robert Marić - Praznine

2. Praktični dio

2.1. Razvoj ideje

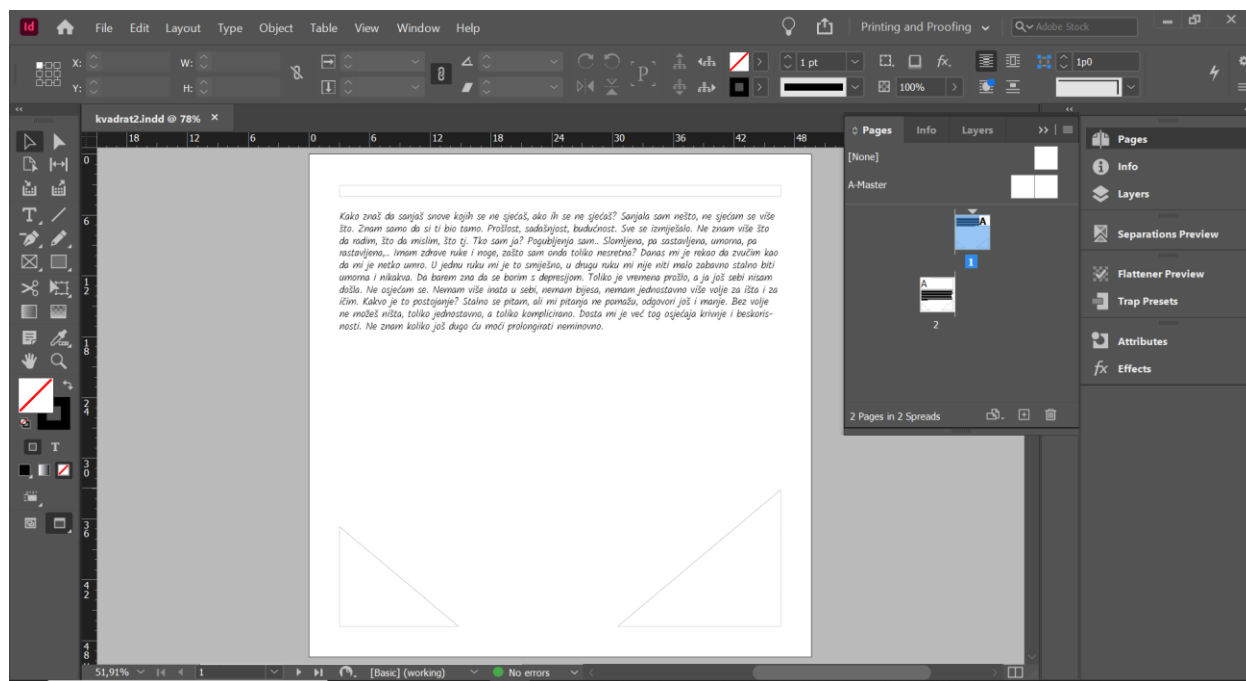
Prvobitna je ideja za knjigu bila „ja KAO ja” s dva zrcala koja tvore beskonačnost, jedno razbijeno s unutrašnje strane prednjih korica i drugo cijelo zrcalo s unutrašnje strane stražnjih korica. Razbijeno zrcalo simbolizira rascjep dok i dalje savršeno reflektira pojedine komadiće stvarnosti, dok, s druge strane, cijelo zrcalo simbolizira istinu u njemu. Sama refleksija ovisi o promatraču, a ne o njegovom odrazu, odnosno o njegovom stavu prema vlastitom odrazu. Uvjetovano samim zrcalima svaka bi stranica knjige imala centralnu rupu unutar sebe, te na samom dnu stranice pozitivne riječi sa strane cijelog zrcala i negativne, sa strane razbijenog zrcala.

U početku je to trebala biti knjiga samo s izmiješanim riječima i jednim zrcalom kao dokaz da u promatraču leži istina. Dok on gleda sebe ništa se ne mijenja osim riječi ispod. Kako se ideja razvijala nastala je zamisao o drugom zrcalu koje je k tome i razbijeno, te simbolizira ono negativno u svima nama. Oba zrcala, odraz dijametralno suprotnih strana svake osobe, odnosno osobnosti, zajedno tvore beskonačnost. Budući da prvobitna ideja nije zvučala dovoljno kompleksno da bi zadovoljavala uvjete završnog rada, nastavila se razvijati u smjeru dužih i kompleksnijih tekstova tj. dnevničkih zapisa. Zbog same količine teksta, izgubilo se razbijeno zrcalo s početka knjige, dok cijelo zrcalo s kraja knjige i dalje simbolizira istinu koju ono prikazuje. Ideja se nastavila razrađivati tako da je fokus sada bio na tekstovima koji su sačinjavali srž knjige.

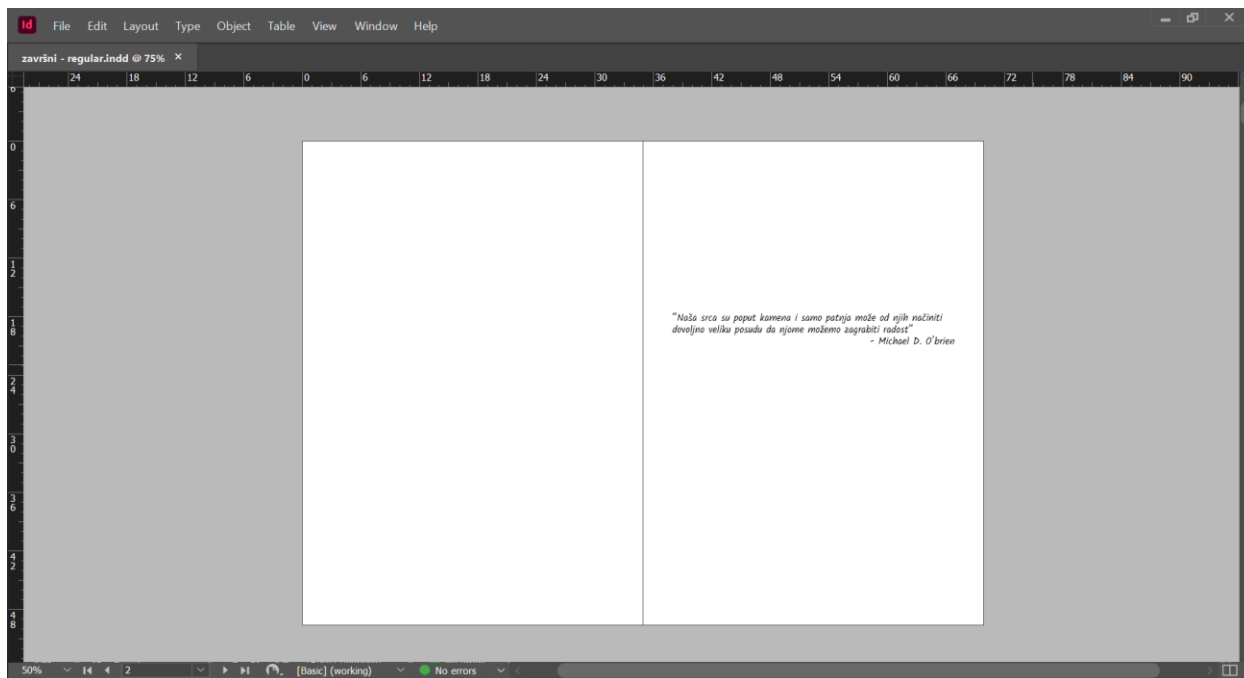
Knjiga s dnevničkim zapisima je u početku trebala biti kvadratnog formata, s više rupa na različitim mjestima. Kako je, već učinjenim preinakama, i sama postala dovoljno kompleksna, ovime bi stvari učinili još kompliciranijim, pa se odlučilo konačnu izvedbu pojednostavniti odabirom jedne pravokutne rupe na svakoj stranici. Format se promijenio iz kvadratnog u klasični pravokutni kako bi bio jednostavniji za listanje i pregledavanje same knjige. Sam tekst promijenio je ideju knjige. Kvadratni format trebao je biti veličine 210x210mm s marginama

12,7mm. Naposljetku je knjiga veličine 155x200mm, s gornjom marginom od 15mm, donjom i vanjskom od 20mm, te unutarnjom od 25mm.

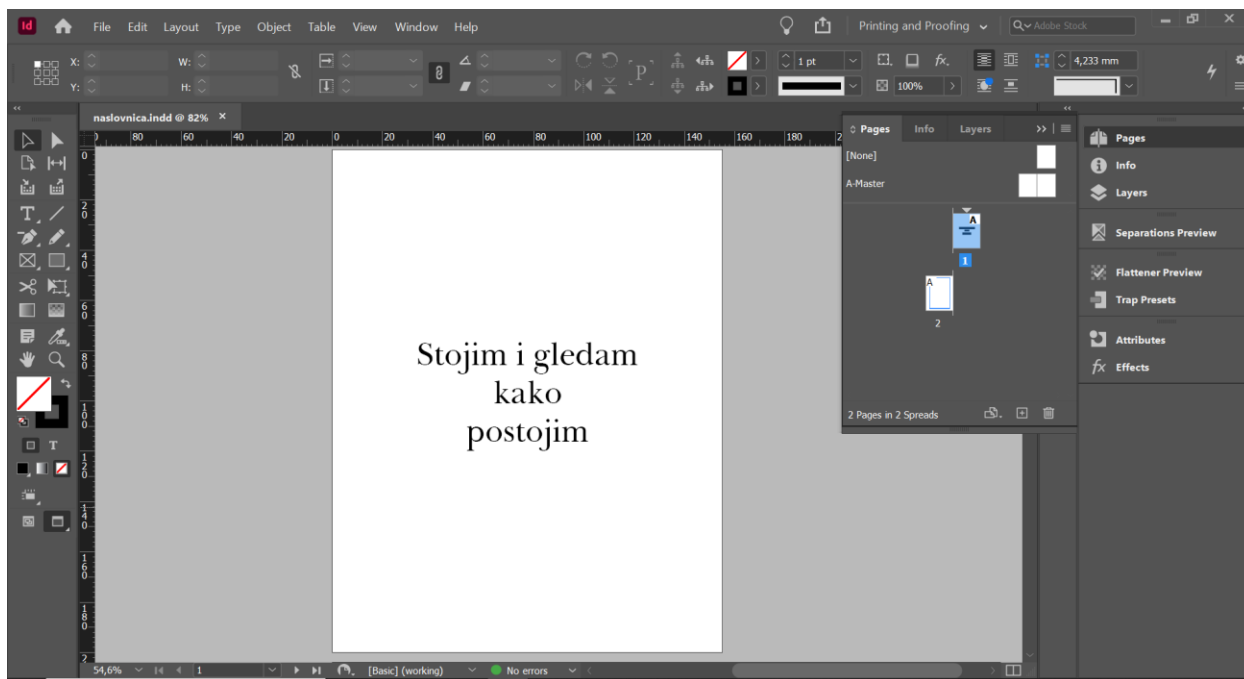
Uz to, prvobitna je ideja bila da je knjiga od prirodnih materijala, recikliranog papira i s kartonskim koricama, s labavim uvezom koji čine kartonske korice koje su kroz rupe zavezane konopom. Također, trebala je biti pisana rukom što je previše kompleksno za autoričin rukopis, uzevši u obzir da se trebalo toliko stranica knjige prepisati u nekoliko primjeraka, pa je iz toga proizašlo da je trebala biti pisana rukopisnim fontom – Kalam, no to je djelovalo suviše neozbiljno. Naposljetku je odlučeno da se koristi Baskerville font.

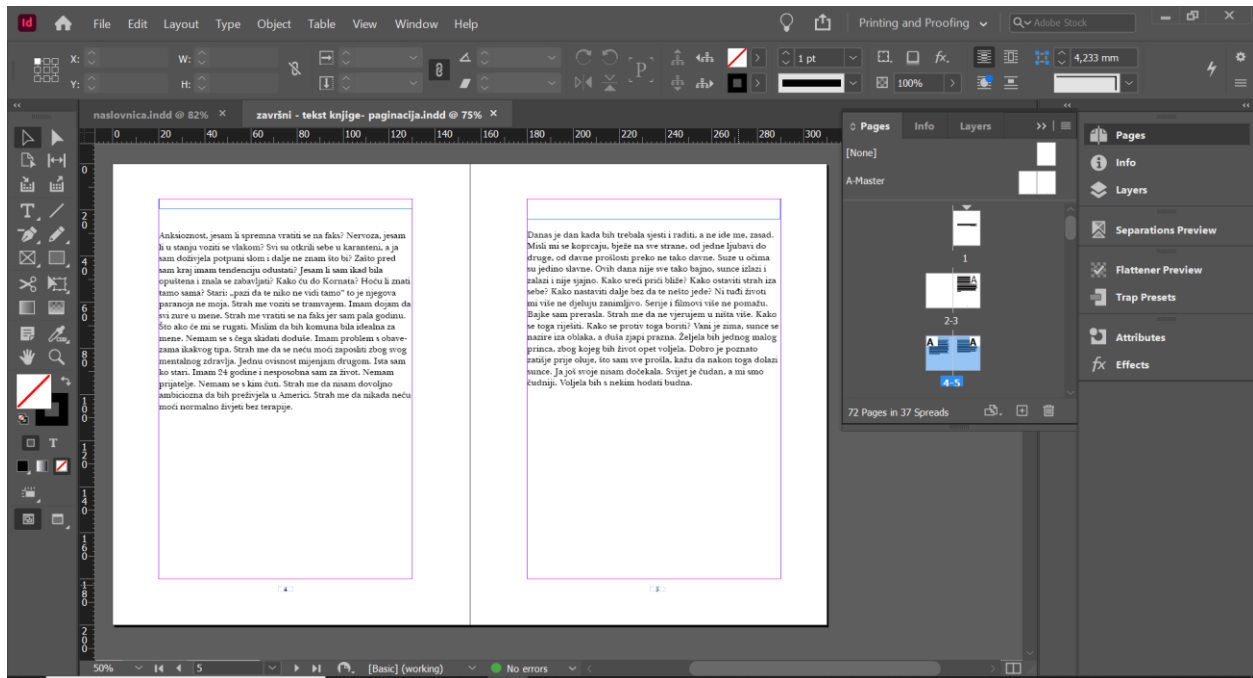
Slika 1 prva ideja: kvadratni format s rupama na različitim mjestima

Slika 2 novi format - rukopisni font

Slika 3 naslovnica knjige - Baskerville font

Slika 4 nove rupe u stranicama i paginacija

2.2. Dnevnički zapisi

Jedna od definicija dnevnika jest da je to kronološki opis zbivanja. „Dnevnik je autobiografski žanr određen kontinuiranim i neposrednim zapisivanjem događaja iz zbilje u kojemu subjekt opisuje vlastite doživljaje i refleksije na izvanjski prostor i samoga sebe.“ (Sablić Tomić, 2001.) „Još određenije tumačenje dnevnika kao proznog teksta donosi Andrea Zlata, koja književno povijesnim pristupom povijesti žanra autobiografije i teorijskim osmišljavanjem tipologije narativnih autobiografskih oblika izdvaja model dnevnika kao onaj koji svojim naratološkim osobinama može oblikovati zaseban žanr ističući kako >>specifičnost dnevničkog zapisivanja, u odnosu na klasično autobiografsko ili memoarsko pripovijedanje jest u pokušaju da se vremenski razmak između događaja i pisanja o njemu svedu na minimum, odnosno da se tekstom simulira istodobnost događanja i pisanja. Nužna posljedica takve vremenske perspektive dnevničkog pripovijedanja jest njegova osuđenost na kronologiju: dnevnik ne samo da poštuje kronologiju već je zapravo u tekstu uspostavlja.<<“ (Sablić Tomić, 2001.)

„Inicijalno postavljamo pitanje: Tko je autor dnevnika? Pod pojmom autor razumijeva se osoba koja je proživjela jedan dio života, koja je stekla određeno iskustvo, koja je spremna preuzeti odgovornost za napisano, čije ime ukazuje na neki oblik autoriteta. Može biti riječ o osobi koja je amblem dobne ili društvene kategorije koja piše dnevnik, o osobi čiji je status u društvu već ovjeren ili pak o osobi čije se životno iskustvo razlikuje od većine drugih.“ „Autor dakle ne postoji u apsolutnom smislu, jer autorom se postaje ako se preuzme odgovornost za tekst koji je potpisan“ (Sablić Tomić, 2001.) Autorica prihvaća potpunu odgovornost za ono što je napisala.

Kategorije za klasifikaciju dnevnika su: identitet dnevničkog subjekta, okvir, odnosno povod i svrha pisanja dnevnika, tematizacija, naratološke osobine, odnosno kategorija vremena i narativne strategije oblikovanja dnevnika, odnos između intimnog, privatnog i društvenog, te stupanj vjerodostojnosti i stupanj literarnosti. U tipologiji dnevnika postoje privatni dnevnik, socijalni dnevnik, povijesni dnevnik, filozofski dnevnik, te literarni dnevnik: pseudo dnevnik, romansirani dnevnik koji može biti djelomično romansiran ili potpuno romansiran, eksperimentalni dnevnik i polidiskurzivni dnevnik. U ovom slučaju riječ je o privatnom, djelomično filozofskom, eksperimentalnom dnevniku.

Privatni dnevnik koji inicijalno tematiziraju privatnost subjekta dnevničkog diskursa su sljedeći: Zvonimir Golub, „1985“ (1986.); Zora Dirnbach, „Dnevnik jednog čudovišta“ (1997.); Ljiljana Kemec, „Kažete rak... pa što onda!“ (1997.) „U privatnom ili intimnom dnevniku subjekt nastoji samopropitivanjem sjećanja artikulirati događaje u osobe koje su odredile njegov život ili utjecale na njega. Pišući dnevnik iz dana u dan iz autodijegetske pozicije u prvom licu, subjekt je percepciju usmjerio primarnoj egzistenciji, privatnom prostoru i privatnim temama. Sekundarno, subjekt komentira i kontekst izvanjske događajnosti.“ (Sablić Tomić, 2001.) „Funkcija privatnih dnevnika ogleda se u potrebi dnevničkog subjekta da dnevničkim diskursom artikulira intimni autoportret (opiše psihološke frustracije, snove, ljubavi) i kroz njega izrazi svoje pravo na priču o privatnim temama.“ (Sablić Tomić, 2001.)

Petar Šegedin, „Frankfurtski dnevnik“ ili priča o pobožnom pustolovu (1993.) i Vlado Gotovac, „Zvezdana kuga“ ili zatvorski zapisi 1972.-1973. (1995.). „Filozofski dnevnik nastoji diskurzivno oblikovati spoznavanje vlastite duhovne egzistencije preko iskustava stečenih u zbilji. Pri tome subjekt dnevničkog diskursa vodi reflektivnu duhovnu raspravu sa samim sobom, a tek sekundarno zanima ga egzistencijalni društveno-kulturološki kontekst koji ga određuje.“ (Sablić Tomić, 2001.) „Pretapanje vremena iz razine sadašnjosti u prošlost kao i sekundarna važnost datiranosti dnevnika govori u prilog činjenici kako subjektu filozofskog dnevnika kalendarska i kronološka dimenzija dnevnika nije bitna, već nastojanje za spoznavanjem bezvremenosti mišljenja u kojem ostvaruje vlastitu intelektualnu potpunost.“ (Sablić Tomić, 2001.)

Damir Miloš, „Kapetanov dnevnik“ (1991.) „Eksperimentalni dnevnik fragmentirani je prozni tekst koji nastoji eksperimentirati iskustvom jezika i raščlaniti dnevnički diskurs na prostor vjerodostojnih i literariziranih informacija. Klasifikacijska funkcija imena u eksperimentalnom dnevniku ne postoji, tako da autorovo ime ne osigurava mogućnost kretanja po granicama tekstova, u prostoru između tekstova. Vanjski vremenski okvir postoji premda su datumi zapisani bez određene godine. Središnja tema kojom se bavi subjekt dnevničkog diskursa pokušaj je identificiranja sebe unutar vlastite egzistencije. U eksperimentalnom dnevniku ona je posljedica egzistencije drugih, rastvaranja sebe u jeziku i propitivanja mogućnosti oblikovanja identiteta dnevničkim diskursom.“ (Sablić Tomić, 2001.)

„Povod pisanja dnevnika može biti potreba za vlastitim tumačenjem događaja iz sociopolitičkog, kulturnog ili povijesnog vremena ili osoba koje su događaj odredile. Dnevnik je dokument o osobnom životu zasnovanom na činjenicama, ali je i u isto vrijeme i književno-estetski prozni tekst u kojemu se stilski oblikuju događaji i refleksije.“ (Sablić Tomić, 2001.) Autoričin dnevnik nastao je potrebom za pisanjem kako bi se uspostavila svojevrsna kontrola u najtežem razdoblju njena života. U svim se dnevničkim unosima može iščitati kako traga za vlastitim ja, odnosno identitetom dok se provlači kroz različite izvanjske situacije, tako da je knjiga uistinu pokušaj identificiranja same sebe unutar vlastite egzistencije.

„N. Lehmann smatra kako je događaj inicijalno mjesto strukturacije, >>što znači da se obrazac unutarnjih odnosa danog sistema preinačuje od događaja do događaja. Takva protočna dezintegracija događaja uvjetuje stalnu promjenu konstelacije vremenskih horizonata prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.<< Tematiziranim događajem upućuje se na narativnost diskursa, a refleksijom se oblikuje individualno proživljeno iskustvo. Refleksija se uvijek zbiva u sadašnjosti, dok opisani događaj može biti iz prošlosti smješten u sadašnjost i obrnuto.“ (Sablić Tomić, 2001.)

„Dnevnička se događajnost za razliku od fikcionalnih tekstova temelji na stvarnim zbivanjima. Događaji se ne zbivaju kako bi se našli u funkciji zanimljivosti dnevnika, već se zapisuju najbliže trenutku kada su se stvarno dogodili. Osim izvanjskih događaja bilo društvenog ili privatnog karaktera, dnevnički subjekt opisuje i događaje koji su projicirali specifičnost njegovih emotivnih percepcija. On tako postaje posrednik između stvarnosti i subjektivnog interpretiranja stvarnosti koju oblikuje u pripovjedni tekst. Odnosno među činjenicama izabranim za zapisivanje i način njihovog međusobnog povezivanja oblikuje dnevnički diskurs. Takav komunikacijski proces projicira osobno viđenje događaja, subjektov odnos prema njima, ali i odnos prema samom sebi.“ (Sablić Tomić, 2001.) Svi su ljudi posrednici između stvarnosti i subjektivnog interpretiranja stvarnosti, a dnevnički zapisi autorice tiču se stvarnih zbivanja koje je ona interpretirala na njoj svojevrsan subjektivan način, bave se tematikom unutarnjih previranja emocija i misli, te ponekim izvanjskim događajima. Kako kaže G. R. Hocke postoje dva osnovna tipa dnevnika: pravi i fiktivni, a pravi su samo oni dnevnici koji nisu bili inicijalno namijenjeni za objavljivanje. Kao što ni autoričin dnevnik nije bilo inicijalno za objavljivanje, već puki način sabiranja misli na jednom mjestu, uz naravno refleksiju na određene događaje, što

bi se smatralo pravim dnevnikom koji se bavi istinitim događajima i nema nikakve fiktivne tendencije.

Prema R. Barthesu sumnja kašnjenja projicirana je vremenom u dnevniku. „Vrijeme pisanja, u kojem subjekt osjeća zadovoljstvo i lakoću oblikovanja društvenih događaja, privatnih situacija i intimnih razmišljanja Barthes naziva fazom stvaranja. Vrijeme u kojem subjekt čita ono što je prethodni dan zapisao, u kojemu sebe ovjerava neposrednim čitanjem faza je odbacivanja vlastite dnevničkim diskursom oblikovane istine. Treće vrijeme određuje se naknadnim prisjećanjem na sadržaj dnevnika, ono upućuje na sklonost subjekta narcisoidnoj ovjeri u događajima kojima vlastita višeglasnost (ja u događaju, ja u pisanju dnevnika, ja u dnevničkom tekstu, ja kao čitatelj dnevnika) odobrava pisanje dnevnika. To je faza opravdavanja, koja posebno postmodernog dnevničara navodi na objelodanjivanje dnevnika.“ (Sablić Tomić, 2001.) Dnevnički zapisi ove knjige su se nakon faze stvaranja više puta iščitavali, određeni tekstovi su se izvlačili iz bilježnice, pretipkali i slagali u knjigu.

„Funkcija dnevnika je primarno usmjerena zaustavljanju i fiksaciji sadašnjosti o kojoj se diskursom želi ostaviti neki trag, nadalje, može biti autokontrola, način komunikacije, prostor duhovne i sociopolitičke potrage za vlastitim identitetom.“ (Sablić Tomić, 2001.) Funkcija autoričina dnevnika je svojevrsan način postizanja kontrole nad vlastitim životom, no primarno je način komunikacije sa samom sobom uspostavljanjem vlastitog identiteta pomoću samorefleksije.

„...Tako mu stvaranje postaje golemo životno olakšanje... Nastane pjesma – iz te duše koja se koleba, batrga i luta – pa nastupi spokoj mudraca, nestanu sve brige svijeta. Onkraj uzbuđenja, potištenosti i uznemirenosti, sabranost doživljaja utkala se u raskoš pjesme. Tješi se, barem... Naposljetku, zna: mora se pomiriti sa samim sobom i ne ovisiti o drugima. Drugi to ne znaju, ali će saznati kroz knjigu. Zašto treba objaviti takvu knjigu? Da se objavi priča o toj borbi. Ne treba dramatizirati, to je nešto od nas samih što dolazi na vidjelo, što mora izaći, što ne treba čuvati, jer to ne bi bilo dobro. Pisanje je način da se oslobodite sveg onog staloženog u vama; ako ne bi bilo tako, bilo bi tragično.“ Kao što je napisala Jadranka Pintarić u svojoj knjizi *Dobro sam i ostale laži*.

Pisanje dnevnika predstavlja svojevrsnu terapiju, ali i stvaranje pripovjednog autorskog teksta. Pisanjem se služimo kako bismo dušu oslobodili unutarnjeg tereta. Postoji li uistinu potreba za objavom još jedne takve knjige? Vjerojatno ne, ali postoji potreba da to izađe na vidjelo na ovaj ili onaj način. "Mada umjetnost, kao tragedija, izaziva u nama čitav niz mučnih doživljaja, ipak je njeno konačno djelovanje podređeno načelu zadovoljstva baš kao i dječja igra." Kako je rekao Freud. (Vygotsky, 1975.) Koliko su doživljaji u tekstu mučni ili ne, odredite sami. „Sklonost autobiografije prema samorefleksiji, pa se time smanjuje potreba za naknadom i izdvojenom refleksijom. Za razliku od naziva žanrova, koji sami po sebi govore malo ili ništa o prirodi imenovane vrste (kao što je primjerice slučaj s romanom), žanrovski naziv autobiografija nudi svoju vlastitu definiciju: netko sam piše o svojem životu. Pridjevski dio auto- (grč. sam) dodan na otprije postojeću složenicu biografija: pisati o (nečijem) životu.“ (Zlatar, 1998.) U ovom djelu autorica piše o svojem životu, stoga možemo to smatrati svojevrsnom autobiografijom. Autorica dnevnika piše o svojoj stvarnosti dok, na određen način, filtrira određene dijelove svoje svakodnevice. Pisanje u dnevniku je uvijek retrospektivno. „Uobičajeno enciklopedijsko ili leksikografsko određivanje dnevnika zapravo je opisna definicija: dnevnikom se naziva tekst u kojem se prikazuju (to znači pripovijedaju i opisuju) događaji u kojima je sudjelovao sam autor (kao akter ili kao svjedok)... Dvadesetostoljetni dnevničari često napuštaju obavezu da svoje dnevničke zapise označavaju s pomoću konkretnog nadnevka (datum i mjesto pisanja).“ (Zlatar, 1998.) Tako i autorica propušta činiti isto, dok su tekstovi i dalje kronološki poredani. Od negativnih prema pozitivnijima, kako to i biva u procesu samootkrivenja. „Identitet nije fiksni, on je kontinuirani proces – proces stvaranja i razaranja. Identitet se stvara u procesu razlikovanja, stalnoga uspostavljanja identiteta sebe u odnosu na druge. Naše je biće izgrađeno od različitih identiteta koji su u prošlosti nastajali i nestajali.“ (usp. Zlatar 2004: 21). (ZLATAR, Andrea (2004) *Tekst, tijelo, trauma*. Zagreb: Biblioteka Razotkrivanja, Naklada Ljevak d.o.o.)

Kroz prošlost, sadašnjost i budućnost naš se identitet gradi. Na njega velik utjecaj imaju okolina, protok vremena i sazrijevanje. Identitet nije jednoznačan niti jedinstven. Identitet kao takav se mijenja. Svi mi imamo mnogo ja kojima se predstavljamo, dok u pisanju dnevnika odbacujemo javni identitet i gradimo svoj intimni identitet. Tijekom tog pisanog procesa često na vidjelo izlazi onaj utišani dio nas, odnosno privatni identitet, jer naposljetku autor ne piše o sebi, već piše sebi.

U knjizi se nalaze dnevnički zapisi nastali u razdoblju od 2020. do 2022. godine, koji su zapisivani u bilježnicu. Značajno razdoblje zbog Covid-19 virusa, koji djeluju nadnaravno, te mnogih drugih situacija u autoričinu životu koje se daju iščitati. Zapisi su kasnije pretipkani na računalo i posloženi u InDesign, Adobeovom programu za oblikovanje tekstova, u obliku knjige uz potrebnu tipografiju, odnosno oblikovanje teksta pomoću raznih tipova slova, u ovom slučaju korišten je Baskerville. Baskerville spada u kategoriju tranzicijskih serifa, dizajniran je 1750-ih, dizajnirao ga je John Baskerville, a izrezbario John Handy u Birminghamu u Engleskoj.

ABCDEFGHIJKLM
NOPQRSTUVWXYZ
abcdefghijklm
nopqrstuvwxyz
0123456789
!@#\$%^&*()

Slika 5 Baskerville

Dnevnički zapisi kreću od negativnih iskustava, preko onih malo manje negativnih do sve pozitivnijih.

Npr. prvi tekst u knjizi koji smatramo najnegativnijim bi bio: „Kako znaš da sanjaš snove kojih se ne sjećaš, ako ih se ne sjećaš? Sanjala sam nešto, ne sjećam se više što. Znam samo da si ti bio tamo. Prošlost, sadašnjost, budućnost. Sve se izmiješalo. Ne znam više što da radim, što da

mislim, što tj. Tko sam ja? Pogubljena sam.. Slomljena, pa sastavljena, umorna, pa rastavljena,.. Imam zdrave ruke i noge, zašto sam onda toliko nesretna? Danas mi je rekao da zvučim kao da mi je netko umro. U jednu ruku mi je to smiješno, u drugu ruku mi nije niti malo zabavno stalno biti umorna i nikakva. Da barem zna da se borim s depresijom. Toliko je vremena prošlo, a ja još sebi nisam došla. Ne osjećam se. Nemam više inata u sebi, nemam bijesa, nemam jednostavno više volje za išta i za ičim. Kakvo je to postojanje? Stalno se pitam, ali mi pitanja ne pomažu, odgovori još i manje. Bez volje ne možeš ništa, toliko jednostavno, a toliko komplicirano. Dosta mi je već tog osjećaja krivnje i beskorisnosti. Ne znam koliko još dugo ću moći prolongirati neminovno.“ Retrospektivno gledano ta je osoba u tekstu izgubljena u najširem smislu te riječi.

Nešto manje negativan tekst je: „Hrčak u glavi se krene okretati u suprotnu stranu i sve se lagano raspada jer te krenu proganjati sve one situacije i riječi kada nešto nisi napravio kako treba. Stoji ona “Strah je mala tamna komora gdje se razvijaju svi negativni” i nitko tome ne može pobjeći... osim psihopata naravno. Što je za mene strah? Strah me da život nisam u stanju iskoristiti kako spada tj. na najbolji mogući način, strah me trenutka na smrtnoj postelji kada ću shvatiti da nisam dala sve od sebe. Dajem li sada? Kako dati onaj maksimum od sebe, ako svaki dan rastem?“ Tu se autorica pita daje li sve od sebe, je li to dovoljno da ne bi osjećala strah od toga da nije dovoljno dobra te, u krajnjoj liniji, strah od smrti.

Malo pozitivniji tekst je: „Kao malu su me učili da kada naletim na nešto s čime mislim da se neću moći nositi da odem na svoje sigurno mjesto. Svi ti vječno govore da je to dom, tamo gdje je srce. Ali što kada ti kuća nije dom? Bježiš... Lutaš u nedogled dok ne nađeš nešto svoje, dok ne nađeš svoje srce i svoj dom. Ono što sam naučila je da ne možeš pobjeći od samoga sebe, a dom je tamo gdje si ga stvoriš. No srce mi i dalje luta. Najsigurnija sam na pustom otoku. Plešem u potpuno novim cipelama. Nema nikoga. Zanima me što bi bilo kada bi sve radili s onolikom strašću s kojom pjevamo pod tušem? Kada bi nas prestalo biti strah. Biti; biti onakvi kakvi zapravo jesmo, ne misliti da je naše ja previše za nekog drugoga, previše za podnijet. “Promatra me i puši. Ne razmišlja ni o čemu. U ovakvim trenucima ona osjeća duboku povezanost s beskonačnim, kao da to nije ona, već neko kud i kamo moćniji od nje, sposoban za velike pothvate.”“ Iz ovog se teksta da iščitati koliko smo zapravo svi sposobni za velike pothvate, pogotovo dok pjevamo pod tušem.

Pozitivni tekstovi: „Znam te, mi se već odavno poznajemo, od negdje daleko.“, „Bili smo poput djece, igrali smo se balonom.“ i „Biti; igrati se da jesi.“. Iz ovih pozitivnih tekstova vidi se da je svijet jedno veliko igralište, i svi sudjelujemo u igri, makar ne znamo pravila igre.

2.3. Ilustracija

„Ilustracija (latinski *illustratio*: jasnoća, blistavost). Slikovno tumačenje, objašnjenje ili ukrašavanje teksta u knjizi, časopisu, novinama, promidžbenim publikacijama (slika, crtež, skica, fotografija). U širem značenju ilustracija je likovni prikaz nekog događaja, običaja (obred, lov, rat i dr.) ili književnoga djela (kod starih Grka skulpture, reljefi i slikarstvo ilustriraju ličnosti i događaje iz Homerovih spjevova).“

S vremenom je nastala ideja o ilustraciji, te je nacrtana kao simbolički crtež koji otkriva svemir u glavi. Ilustracija se postupno otkriva u knjizi s lijeve strane, suprotno od ogledala. Ilustracije u knjizi nisu nepoznanica, no ovakva je ilustracija ipak nešto drugo. Na slici je prikazana autorica kako drži ruke na licu i začuđena je, dok joj iz glave izlazi svemir. Simbolika toga je da na taj način izraženi tekstovi unutar knjige čine cijeli svemir u autoričinoj glavi. On je u početku plaši, zatim je čudi, da na kraju je njime zadivljena, odnosno i to se mijenja kroz knjigu. Ilustracija je potpuno vidljiva tek na samom kraju knjige jer se samootkrivanjem i sami potpuno vidimo tek na kraju ili nakon određenog vremena.

Prvo je ilustracija bila nacrtana u Adobe Illustratoru, zatim je bila izrezana u Adobe Photoshopu, te zalijepljena na određene dijelove knjige u Adobe InDesignu.

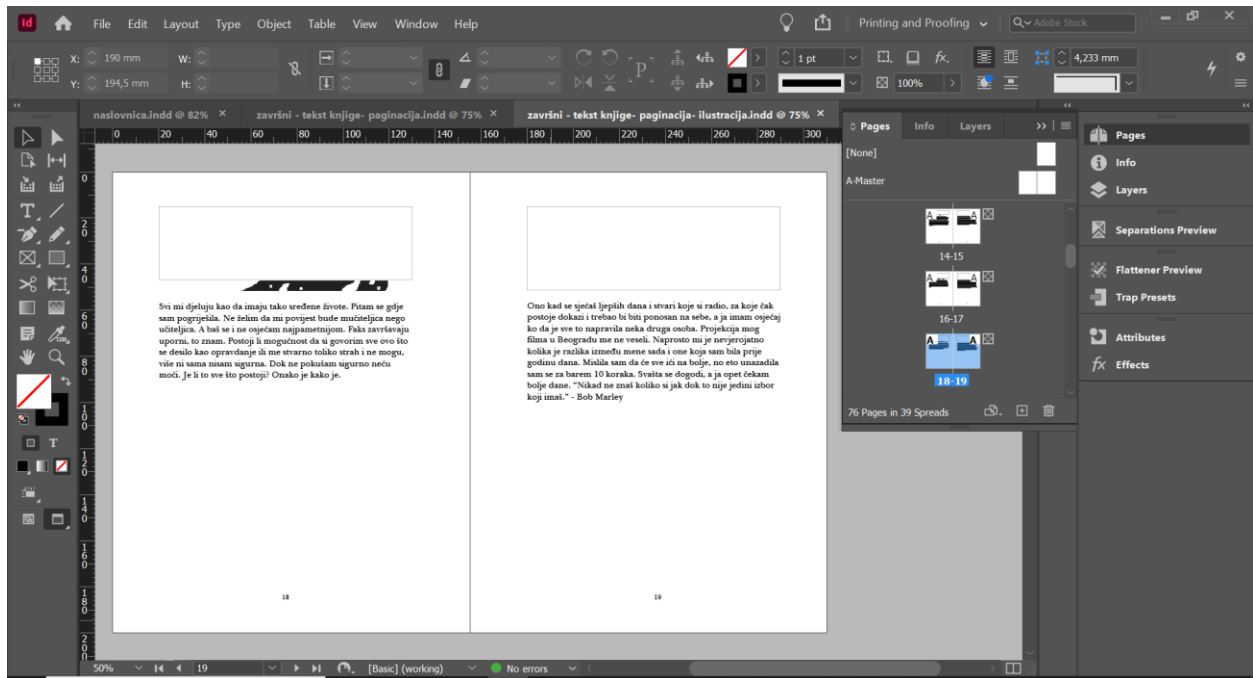

Slika 6 digitalna ilustracija - Svemir i ja – Ai

Slika 7 rezanje ilustracije – Ps

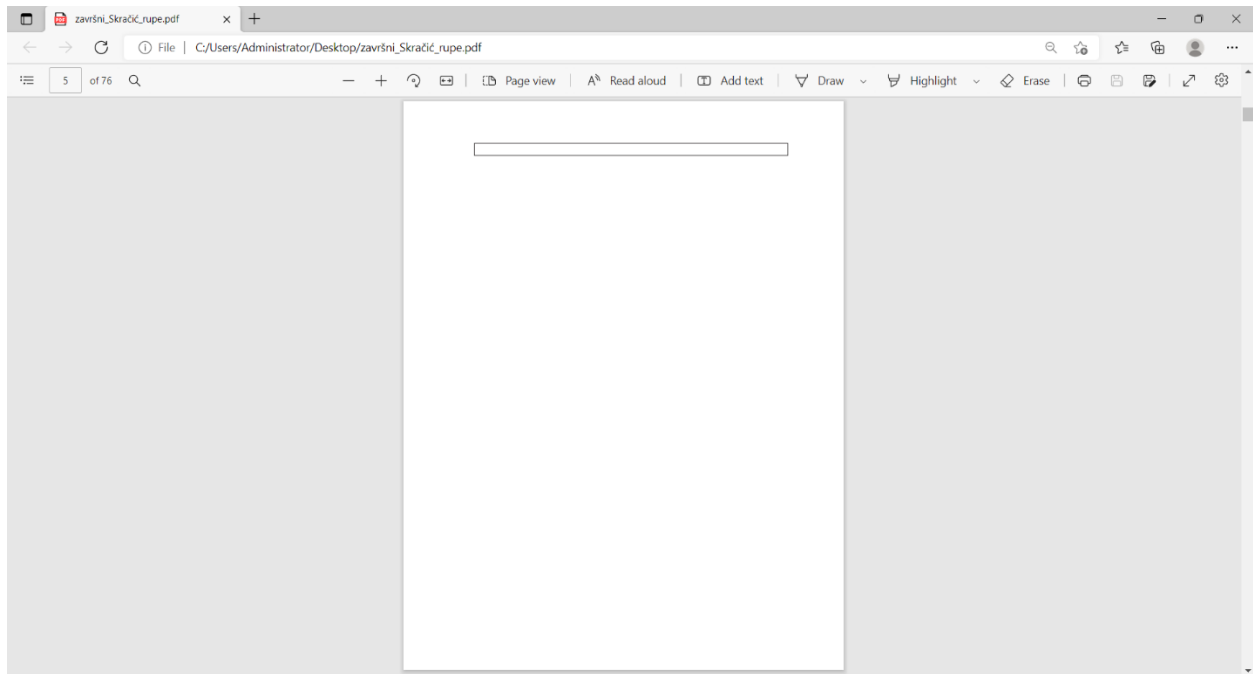
Slika 8 slaganje dijelova ilustracije u knjigu - InD

2.4. Rupe u stranicama

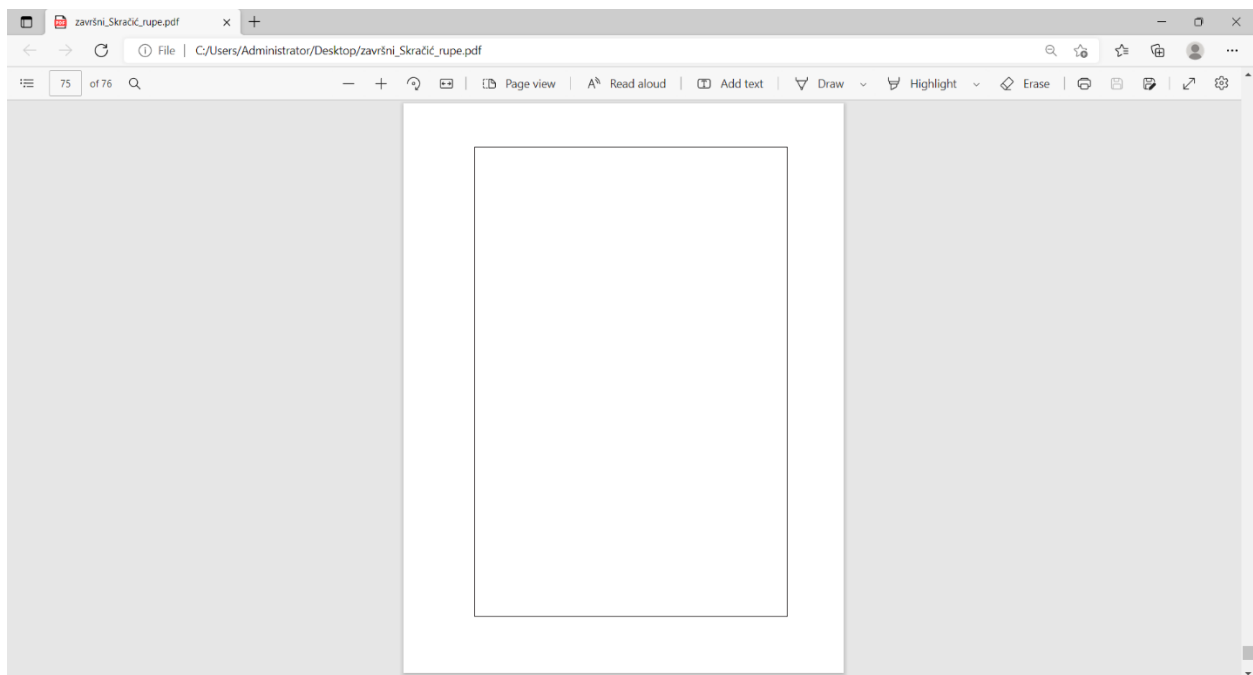
„Rupa, simbol otvora prema nepoznatome: ono što izlazi na drugu stranu (onkraj, u odnosu prema konkretnom) ili ono što izlazi na skriveno (onkraj, u odnosu prema pojavnom). Rupa omogućuje crti da prođe kroz drugu crtu (koordinate na dimenzionalnoj ravnini). Na planu imaginarnog rupa je bogatija značenjima od puke praznine; bremenita je svim mogućnostima onog što će je ispuniti ili onoga što će proći kroz njezin otvor; ona je poput čekanja ili iznenadnog očitovanja kakve prisutnosti.“ (Chevalier & Gheerbrant, 1987.)

Središnji dio knjige zapravo tvore pravokutne rupe u svakoj stranici koje se postupno povećavaju prema kraju knjige, te otkrivaju zrcalo i cijeli odraz, isto kao i cjelokupnu životopisnu ilustraciju. Njihova prvobitna namjera je da povećavaju učinak teksta samim time što otkrivaju ogledalo. Također, u ovom se slučaju postupno otkriva ogledalo koje odigrava i simboličku ulogu u postupno odvijajućem samootkrivenju.

Dok je nastajala knjiga „ja KAO ja“ rupe su trebale biti na sredini stranice, možda čak i spaljene nepravilnih rubova, no ostavljajući dovoljno prostora za riječi na dnu stranice. Kasnije, kada je otpalo jedno zrcalo s početka knjige i kada je trebala biti kvadratnog formata, rupe su trebale biti u obliku trokuta prošarane, odnosno smještene na različita mjesta na stranici. Međutim, budući da dnevničke zapise čini povećí broj riječi, i ta ideja je otpala. Kako je pao odabir na pravokutni klasični format knjige, tako je i odabrana jedna rupa koje se povećava od početka do kraja knjige.

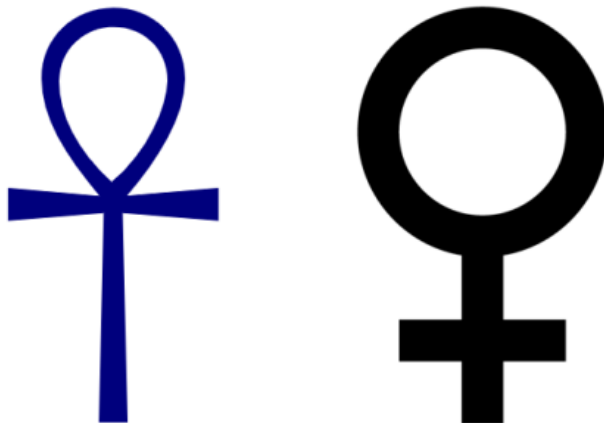
Slika 9 stranica s najmanjom rupom

Slika 10 stranica s najvećom rupom

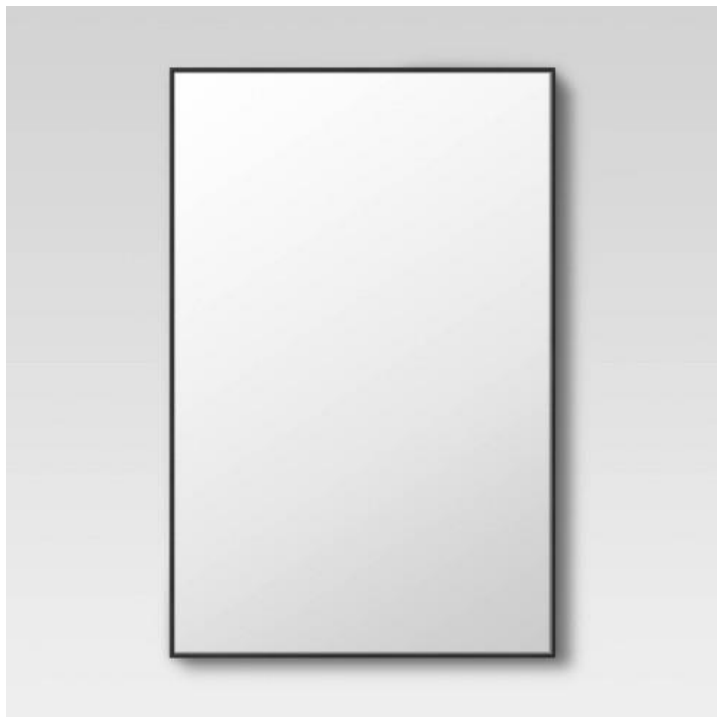
2.5. Zrcalo

„Od *speculum* (zrcalo) potječe riječ spekulacija: spekulirati je izvorno značilo promatrati nebo i kretanje zvijezda uz pomoć zrcala. Što zrcalo odražava? Istinu, iskrenost, tajne srca i svijesti. “Poput Sunca, poput Mjeseca, poput vode, poput zlata, budi jasno i blistavo i odražavaj ono što nosiš u srcu.” (natpis s kineskog zrcala u muzeju Hanoj).“ (Chevalier & Gheerbrant, 1987.) Kao što mjesec reflektira sunčevu svjetlost, tako i zrcalo reflektira, te se povezuje s Mjesecom. U fizici se svaka glatka površina koja reflektira svjetlo smatra zrcalom. Najstarija zrcala su bila mirna površina vode, a kasnije i mnoge kovine poput srebra, bronce, zlata itd. Zrcalo se pojavljuje u mnogim mitovima, pričama, legendama, itd. *Gnōthi seauton*, odnosno *Upoznaj samoga sebe*, tako je po predaji glasio natpis na Apolonovom svetištu u Delfima, te je zahtijevao od drevnih Grka da spoznaju sami sebe. Ogdalala su često korištena kao simbol mudrosti i samospoznaje. Lik istine prikazan je držeći zrcalo, istina koja ne laže često je prikazana usporedno s vremenom, utemeljena idejom da će istina s vremenom biti otkrivena. *Veritas fillia temporis* – istina je kći vremena. Venerino zrcalo može se pratiti do Ankha, simbola života drevnih Egipćana koji su ga shvaćali kao ključ života i simbol vječnosti.

Slika 11 Ankh i Venerino zrcalo

„Zadatak zrcala nije samo da odražava neku sliku. Kad duša postane savršeno zrcalo, ona sudjeluje u slici i tim sudjelovanjem doživljava preobrazbu. Dakle, između subjekta koji se promatra i zrcala koje ga promatra stvara se konfiguracija. Duša naposljetku sudjeluje u ljepoti kojoj se otvara.“ (Chevalier & Gheerbrant, 1987.)

Slika 12 zrcalo

2.6. Inspiracija

Za sam naslov knjige je inspiracija bila pjesma Darka Rundeka „Stojim i gledam se kako postojim.“ (<https://www.youtube.com/watch?v=NrwzEAtrGL0>)

„A ja stojim i gledam te kako postojiš
I ti stojiš i gledaš me kako postojim
I ti stojiš i gledaš se kako postojiš
A ja stojim i gledam te kako postojiš“

Naravno, autorica je dobila njegovo dopuštenje za korištenje istoimenog naslova. Za upotrebu zrcala je inspiracija bila knjiga Razgovori sa zrcalom, autorica Dubravke Miljković i Majde Rijavec. Za upotrebu dnevnčkih zapisa autoricu nisu inspirirali mnogi pisci jer realno nije ni čitala tuđe dnevnike, no majka ju je inspirirala da počne voditi jedan još kao dijete. Među brojne značajne autore dnevnčkih zapisa ubrajaju se: Franz Kafka, Sylvia Plath, Anais Nin, Ivana Brlić-Mažuranić i mnogi drugi. Kao što je rekla Anais Nin: “Uloga pisca nije da kaže ono što bismo svi mogli kazati, već ono što nitko ne umije ili ne smije.” Autoričina je želja bila da kroz ove tekstove pruži osjećaj sigurnosti i utjehe svima onima koji se još bave sličnim pitanjima, da im ukaže da će bolji dani stići. S druge strane, umjetnost kao sredstvo izražavanja ima veliku moć, kako u introspektivnoj svrsi tako i u retrospektivnoj. Prvi citat koji je poput epiloga na prvoj stranici knjige autorica je pročitala još u petom razredu osnovne škole u knjizi Dnevnik nevolje Michaela D. O'Briena iz 2006. “Naša srca su poput kamena i samo patnja može od njih načiniti dovoljno veliku posudu da njome možemo zgrabiti radost” Taj je citat toliko rezonirao s njom da ga se i 15 godina kasnije sjeća.

„Citati u dnevniku često su mišljenja drugih filozofa i pjesnika, a njihovi izvorni radovi povod su za iznošenje i dokazivanje autorovih filozofskih teza... Visoki stupanj literarnosti u odnosu na stupanj vjerodostojnosti posljedica je tekstualizacije duhovne egzistencije, odnosno dominiranja refleksije.“ Ostali citati i autori koji se pojavljuju u autoričinoj knjizi su:

“Ne ubija me cigareta, prijatelju, ubija me ono zbog čega sam ju zapalio.” N. N.

“Moraš umrijeti nekoliko puta prije nego što zaista počneš živjeti.” Charles Bukowski

“Nikad ne znaš koliko si jak dok to nije jedini izbor koji imaš.” Bob Marley

“U čemu gusjenice vide smrt, sav ostao svijet vidi leptira” Lao Tzu, Tao te Ching

“Strah je mala tamna komora gdje se razvijaju svi negativni” Roland Barthes, Camera Lucida

“Tko je bez grijeha nek baci kamen prvi.” Krist, Biblija

“Promatra me i puši. Ne razmišlja ni o čemu. U ovakvim trenucima ona osjeća duboku povezanost s beskonačnim, kao da to nije ona, već neko kud i kamo moćniji od nje, sposoban za velike pothvate.” N. N.

“Ne postoje činjenice, samo interpretacija.” Friedrich Nietzsche

“Tko visoko leti, nisko pada.” Auguste Rodin / latinska izreka

„Kada imaš sve, ne vidiš ništa, progledaš tek kada nemaš ništa.“ William Shakespeare

“Kad dotakneš samo dno, to je tek početak.” N. S.

“Čovjek je paradoks univerzuma do groteske.” Robert Marić, Praznine

“A one koji su viđeni kako plešu smatrali su ludima oni koji nisu mogli čuti glazbu.” Friedrich Nietzsche

“Nikad to još nisam napravila, stoga smatram da to mogu.” Astrid Lindgren , Pipi duga čarapa

“Tko ima zašto zbog kojeg živi, može se nositi s gotovo bilo kojim kako.” Friedrich Nietzsche

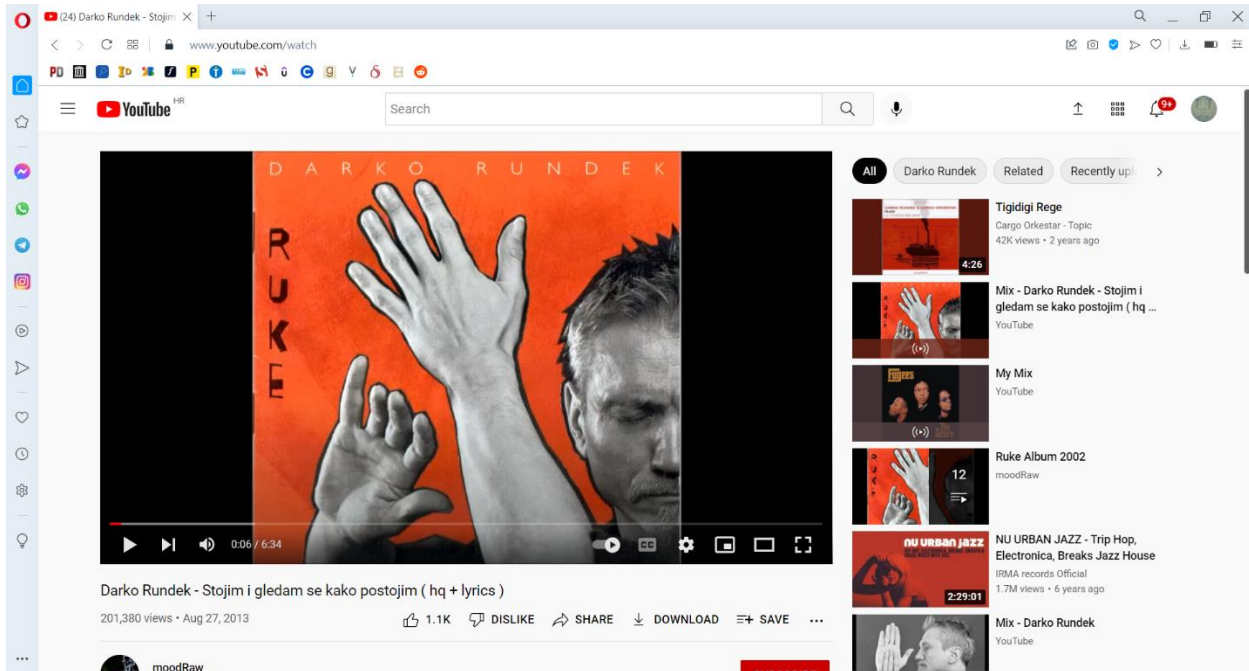
“Uostalom, što se koga tiče što u mom vrtu cvjetaju ruže?” Danijel Dragojević

„Ludost je nesposobnost da preneseš svoje misli.“ Paulo Coelho

”Čudno je kako je malo potrebno da budemo sretni i još čudnije kako nam često baš to malo nedostaje.” Ivo Andrić

Mnogi citati su joj se urezali u pamćenju no nije sigurna iz kojih točno knjiga, stoga naslovi svih nisu naznačeni, uostalom kao ni neki autoričini.

Umjetnost nam može pomoći identificirati tko smo mi. „Umjetnost je aktivnost kojom osoba koja ima emotivno iskustvo ga namjerno prenosi drugima.“ Lav Tolstoy
Autorica ovim putem želi prenijeti vlastito emotivno, duhovno i ovozemaljsko iskustvo putem knjige, te ga podijeliti s drugima.

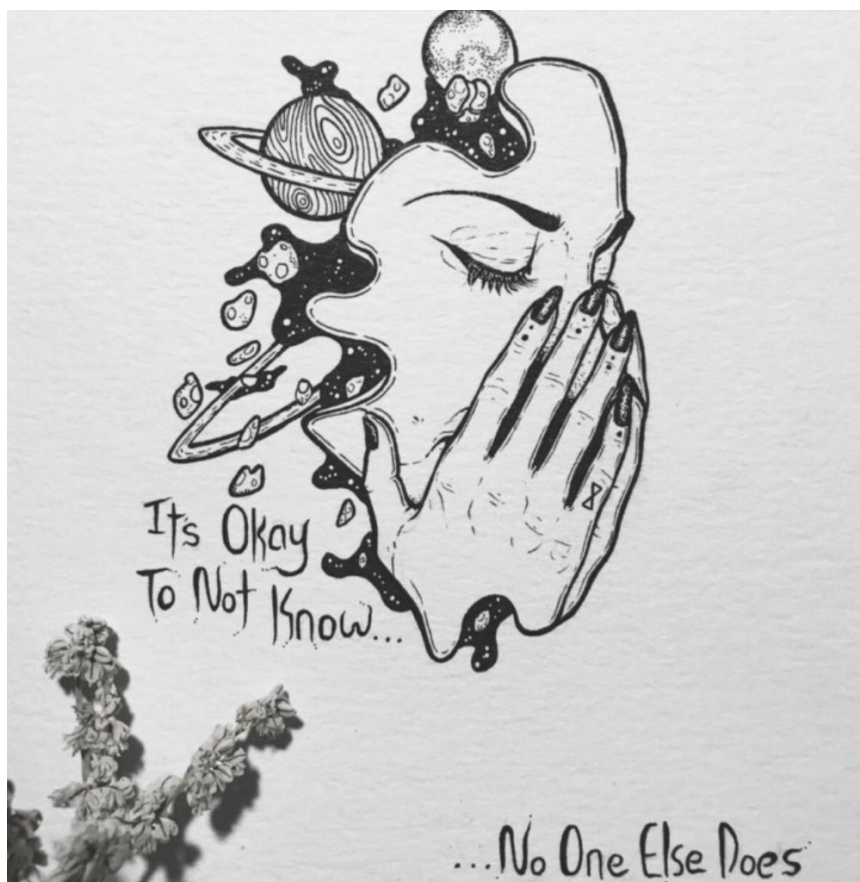

Slika 13 Stojim i gledam se kako postojim - Darko Rundek

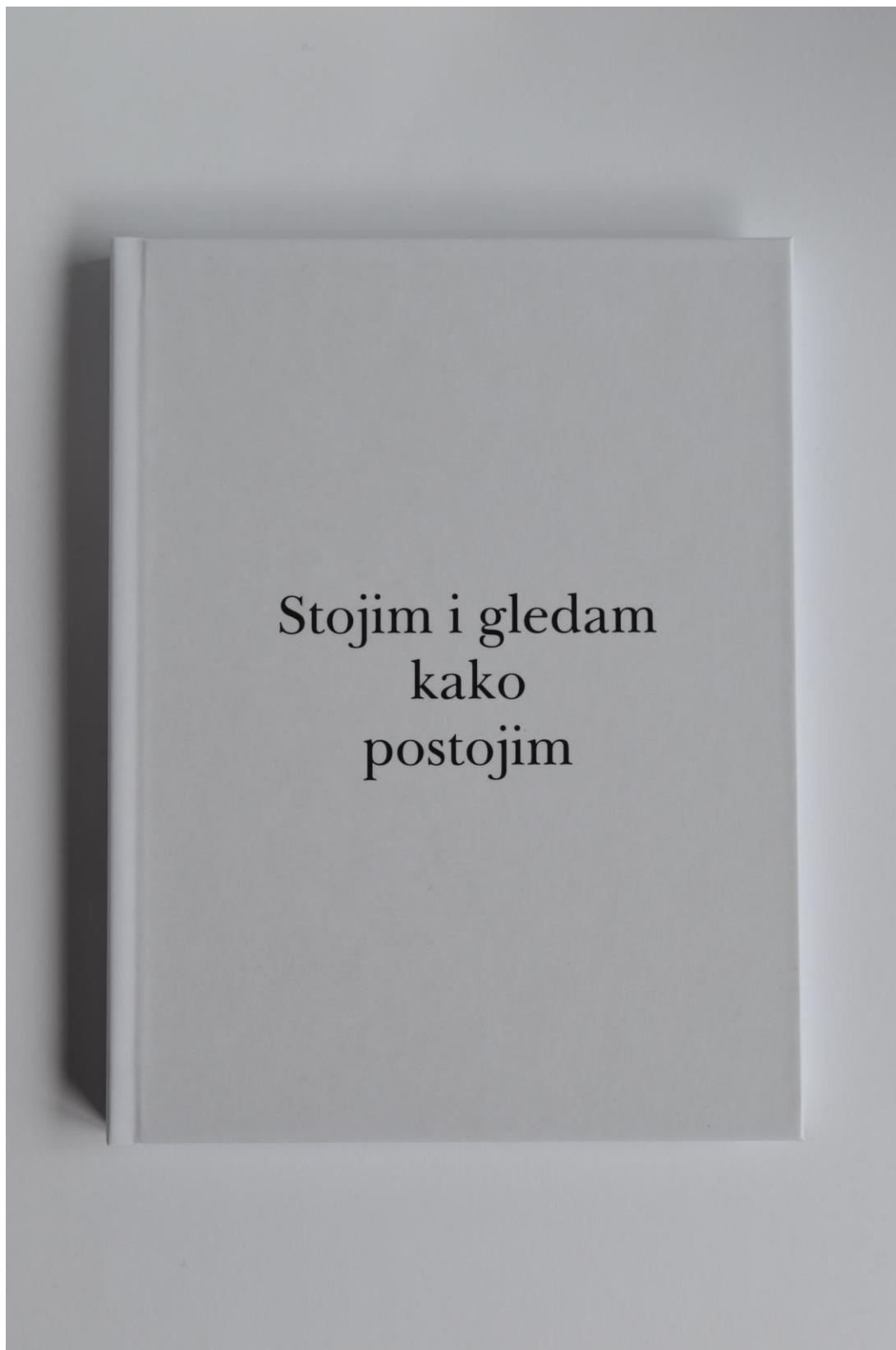
Slika 14 knjiga Razgovori sa zrcalom

Slika 15 inspiracija ilustracije by Wendy @OrangeHopee

„Mnogi teoretičari su tako jednostrano naglašavali da je umjetnost stvar opažanja, ili mašte, ili osjećanja, umjetnost su tako oštro suprotstavljali nauci kao oblasti saznanja da se može učiniti skoro nespojiva sa teorijom umjetnosti tvrdnja ako kažemo da i misaoni činovi predstavljaju dio umjetničkog uživanja.“ (Vygotsky, 1975.)

Slika 16 naslovnica gotove knjige

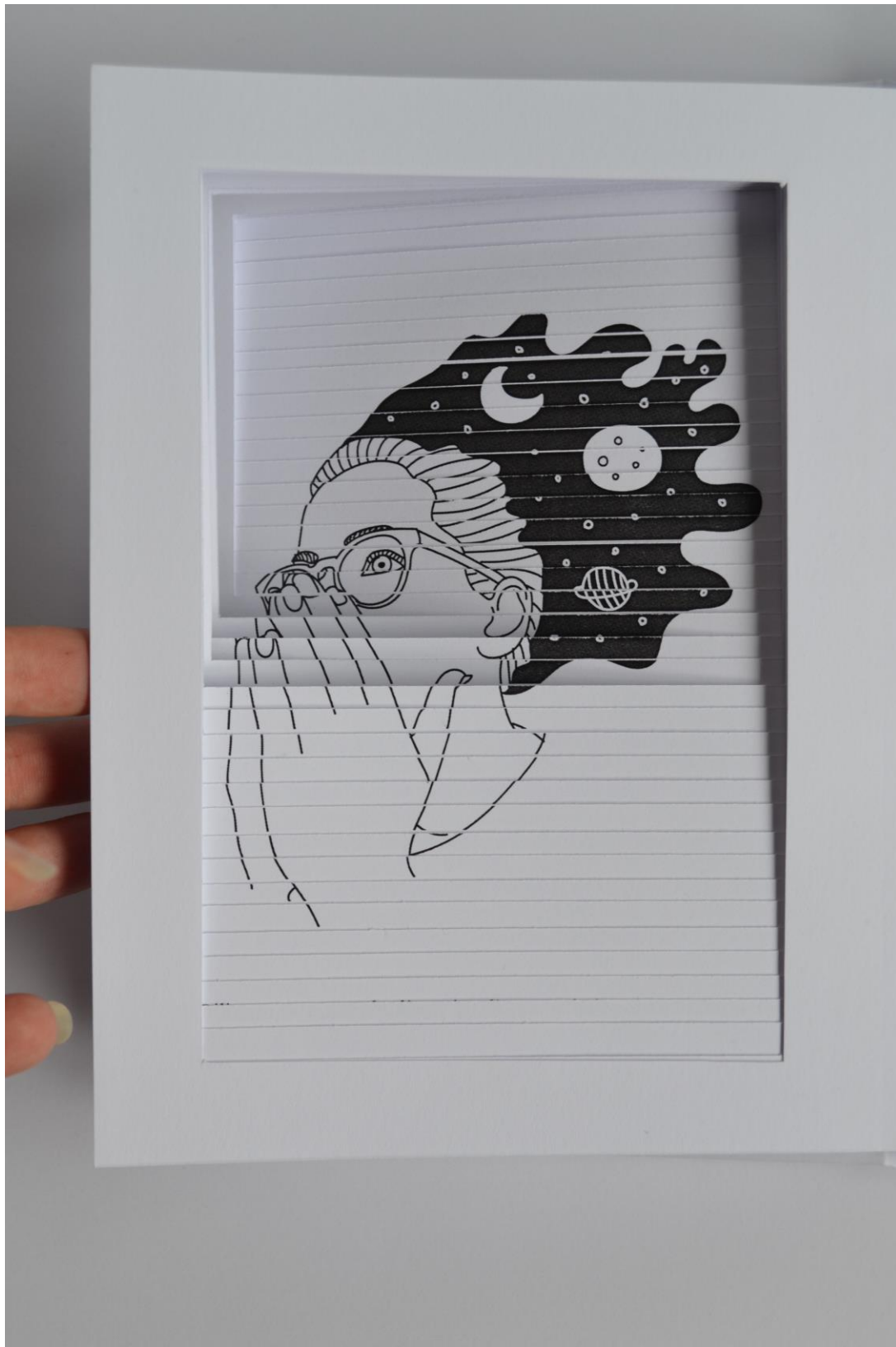
Napisala, dizajnirala i ilustrirala:
Noa Skračić-Pustaj
Zagreb, 2022.

"Naša srca su poput kamena i samo patnja može od njih načiniti
dovoljno veliku posudu da njome možemo zagrabit i radost"
- Michael D. O'Brien

Slika 17 ime autorice i uvodna rečenica knjige

Slika 18 prolistana knjiga

Slika 19 detalji ilustracije u knjizi

Slika 20 ilustracija i zrcalo u knjizi

Slika 21 dio ilustracije, tekst i zrcalo knjige

3. Zaključak

Riječima filozofa Gregorya Pappasa: „Predviđanje budućnosti, uvid u prošlost i opservacija sadašnjosti odvijaju se u sadašnjosti, za potrebe sadašnjosti.“ Također, Oscar Wilde je rekao da „veliki umjetnik nikada ne vidi stvari onakvima kakve jesu. Kad bi ih vidio takvima, više ne bi bio umjetnik.“ Autorica je oduvijek imala polidiskurzivne dnevnik, odnosno bilježnice za pisanje, zapisivanje citata iz knjiga, lijepljenje ulaznica od koncerata i fotografija, skiciranje, no već dugi niz godina, od otprilike osnovne škole, to nije sličilo na klasični privatni dnevnik. Zbog razgovora s jednim prijateljem, dnevnik je naposljetku ponovno u takvoj formi počela voditi svakoga dana 2020. godine. Ovaj bi se dnevnik mogao klasificirati kao intimni, odnosno privatni filozofski, no i eksperimentalni dnevnik. Njezin zaključak o tome je da dok smo loše imamo veću potrebu voditi dnevnik nego kada nam sve funkcionira u životu. Upravo iz navedenog razloga je i sama autorica, nedugo nakon posljednjih stranica knjige, prestala pisati jer naprosto nije bilo teških stvari s kojima se trebalo nositi i koje su tražile papir kao izlaz. Naposljetku nije otkrila vlastiti identitet, no to je postalo manje važno jer se on ionako mijenja iz godine u godinu, odnosno iz dana u dan. Realizirati dnevnik kao knjigu bila je krajnja ideja završnog rada. Sama knjiga je postupak samootkrivenja kroz introspekciju koje potvrđuje zrcalo na kraju. „Ono što ne možemo razumjeti neposredno, možemo shvatiti okolnim putem, pomoću prenesenog značenja, i cjelokupno psihičko djelovanje umjetničkog djela bez ostatka se može svesti na tu zaobilaznost puta.“ (Vygotsky, 1975.) Autoricu su intrigirala zrcala i sami odrazi u njima, koji ne mijenjaju činjenično stanje, no uvijek djeluju ljepše dok se smijemo.

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Noa Skvačić-Pustaj (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Konceptualizacija učitavajlihi preuivajlija (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Noa Skvačić-P.
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Noa Skvačić-Pustaj (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom Konceptualizacija učitavajlihi preuivajlija (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Noa Skvačić-P.
(vlastoručni potpis)

4. Literatura

Navedene knjige:

- [1] Vygotsky, Lav: Psihologija umetnosti, Nolit, Beograd 1975.
- [2] Zlatar, Andrea: Autobiografija u hrvatskoj, Matica hrvatska, Zagreb 1998.
- [3] Chevalier, Jean; Gheerbrant, Alain: Rječnik simbola, nakladni zavod MH, Zagreb 1987.
- [4] D. O'Brien, Michael: Dnevnik Nevolje, Split 2006.
- [5] Miljković, Dubravka; Rijavec, Majda: Razgovori sa zrcalom, Zagreb 2014.

Navedeni časopisi:

- [6] Sabolić Tomić, Helena: Tema: Dnevnik, nacrt za tipologiju žanra, Umjetnost riječi: časopis za znanost o književnosti, br. 3-4, 2001., str. 195-223

Doktorski, magistarski i diplomski radovi:

- [7] Žigmunić, Nikolina: Autorstvo i ženski identitet u dnevničkim zapisima novije hrvatske književnosti, diplomski rad, Filozofski fakultet, Zagreb, 2013.

Izvori s interneta:

- [8] <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=27123>, dostupno 04. travnja 2022 u 21:06
- [9] <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=63162>, dostupno 04. travnja 2022 u 20:40
- [10] <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=50934>, dostupno 04. travnja 2022 u 20:37
- [11] <https://proleksis.lzmk.hr/3885/>, dostupno 04. travnja 2022 u 20:27
- [12] <https://www.youtube.com/watch?v=NrwzEAtrGL0>, dostupno 21. svibnja 2022 u 20:31

5. Popis slika

Slika 1 prva ideja: kvadratni format s rupama na različitim mjestima

Slika 2 novi format - rukopisni font

Slika 3 naslovnica knjige - Baskerville font

Slika 4 nove rupe u stranicama i paginacija

Slika 5 Baskerville

Slika 6 digitalna ilustracija - Svemir i ja - Ai

Slika 7 rezanje ilustracije – Ps

Slika 8 slaganje dijelova ilustracije u knjigu - InD

Slika 9 stranica s najmanjom rupom

Slika 10 stranica s najvećom rupom

Slika 11 Ankh i Venerino zrcalo

Slika 12 zrcalo

Slika 13 Stojim i gledam se kako postojim - Darko Rundek

Slika 14 knjiga Razgovori sa zrcalom

Slika 15 inspiracija ilustracije by Wendy @OrangeHopee

Slika 16 naslovnica gotove knjige

Slika 17 ime autorice i uvodna rečenica knjige

Slika 18 prolistana knjiga

Slika 19 detalji ilustracije u knjizi

Slika 20 ilustracija i zrcalo u knjizi

Slika 21 dio ilustracije, tekst i zrcalo knjige

6. Prilozi

Uz pisani završni rad prilažem praktični dio rada – knjigu Stojim i gledam kako postojim